

UUDENMAAN OPINTO-OHJAAJAT 40 VUOTTA!

Arvoisat Uudenmaan opinto-ohjaajien yhteistyökumppanit ja arvoisat Uudenmaan opinto-ohjaajat

JÄRJESTÖN HISTORIAA

Uudenmaan läänin opinto-ohjaajat ry perustettiin keväällä 1978 ja perustava kokous pidettiin nykyisen liikenne- ja viestintäministeriön talossa osoitteessa Etelä-Esplanadi 16-18. Yhdistyksen ensimmäisenä puheenjohtajan toimi kouluneuvos Erkki Merimaa ja sihteerinä Taina Hietavuo. Hallituspaikkojen jako kävi luontevasti; Uudellamaalla oli vielä silloin niin vähän opinto-ohjaajia, että kaikille riitti paikka hallitukseen joko varsinaisena tai varajäsenenä. Yksi varajäsenpaikka jäi vielä täyttämättäkin. Siihen ei löytynyt enää ketään, koska kaikki Uudenmaan opinto-ohjaajat olivat jo saaneet hallituspaikan.

Harvoin on sellaista yhdistystä nähty, että kaikki sen jäsenet ovat myös sen hallituksessa. Säännöt uudelle yhdistykselle saatiin Lapin läänin opinto-ohjaajien yhdistykseltä sillä tavalla, että säännöt muuten kelpasivat sellaisenaan, mutta Lapin läänin tilalle kirjoitettiin Uudenmaan lääni. Vastaperustetulla yhdistyksellä oli pian suuri voimanponnistus edessä. Kuten nykyisinkin alueyhdistyksen keskeisenä tehtävänä on ollut järjestää säännöllisesti opinto-ohjaajien valtakunnalliset koulutuspäivät. Jo pari vuotta perustamisensa jälkeen Uudenmaan läänin opinto-ohjaajat ry otti hoitaakseen koulutuspäivät Espoon Korpilammella vuonna 1980. Päivien järjestäminen kasvatti nuoren yhdistyksen toimintaperiaatteiden mukaisesti sekä jäsenistön yhteishenkeä, että yhteenkuuluvuutta. Näin kirjoittaa kouluneuvos Erkki Merimaa Uudenmaan opinto-ohjaajien 30-vuotishistoriikissa, jonka ansiokkaasti kokosi silloinen Etelä-Tapiolan lukion opinto-ohjaaja Kati Rasanen

Erkki Merimaa jatkaa edelleen samaisessa historiikissa seuraavasti. Muutamassa vuodessa opinto-ohjaajien määrä moninkertaistui ja oppilaanohjaus laajeni vähitellen myös toiselle asteelle. Pian tuli vaihe, jolloin lukion opinto-ohjaajat alkoivat ottaa eroa peruskoulun opinto-ohjaajiin ja muutamat aktiiviset lukion opinto-ohjaajat perustivat Pääkaupunkiseudun lukion opinto-ohjaajien yhdistyksen, PLO:n. Siitä alkoi hajaantuminen, joka kesti vuosia. Nyt ovat kaikki opinto-ohjaajat jälleen yhdessä yhteisessä yhdistyksessä ja niin on hyvä.

Valtakunnallinen järjestö, Opinto-ohjaajat ry, nykyinen Suomen opinto-ohjaajat ry, oli perustettu vuonna 1972. Sen päämääräksi muotoutui oppilaanohjauksen kehittäminen eri tavoin. Sama tavoite ja päämäärä asetettiin myös Uudenmaan läänin opinto-ohjaajat ry:lle.

Tällä hetkellä Uudenmaan opinto-ohjaajat ry:n tavoitteet on kirjattu seuraavasti: "Yhdistyksen tarkoituksena on työskennellä oppilaanohjauksen kehittämiseksi, opinto-ohjaajien ammattitaidon parantamiseksi, hyvän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuden edistämiseksi jäsenistössä, sekä valvoa jäsenistön yleisiä ammatillisia etuja hoitamalla erityisesti yhteyksiä Suomen Opinto-ohjaajat ry:hyn ja paikallisiin koulu- ja työvoimaviranomaisiin. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää esitelmä-, ja keskustelutilaisuuksia sekä opintokäyntejä, harjoittaa julkaisutoimintaa, tekee esityksiä ja antaa lausuntoja (sääntöjen 2 §). Toiminta on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä ja yhdistyksellä on monia yhteistyökumppaneita. Toiminta-alue on Uusimaa ja kotipaikka on Helsinki.

Koko yhdistyksen olemassaoloajan on pyritty huolehtimaan siitä, että kaikkien koulumuotojen opinto-ohjaajat olisivat mukana toiminnassa ja edustettuina myös hallituksessa. Samoin on pyritty pitämään huolta siitä, että hallituksessa olisi edustus eri puolilta Uttamaata ja että myös yhdistyksen kaksikielisyys otetaan huomioon.

TOIMINTAA VUOSIEN VARRELTA

Uudenmaan opinto-ohjaajilla on aina ollut monipuolista toimintaa. Koulutustilaisuuksia, seminaareja, tutustumiskäyntejä yrityksiin ja oppilaitoksiin on järjestetty. Tätä asiaa helpottaa tietysti se, että Uudella maalla käyntikohteita riittää. Ehdottoman kiitoksen tässä yhteydessä ansaitsevat lukuisat yhteistyökumppanimme, joista tärkeimpinä Teknologiateollisuus ry, ja heidän pitkäaikainen kouluyhteistyöhenkilönsä Pirkko Pitkäpaasi, Taloudellinen tiedotustoimisto ja sen johtaja Liisa Tenhunen-Ruotsalainen ja SAK, ja heidän kouluyhteistyöhenkilönsä, pitkäaikaisimpana heistä Reijo Päivärinta. Lukuisia muitakin yhteistyökumppaneita näiden mainittujen lisäksi on ollut ja on, lämpimät kiitokset myös heille kaikille. Teidän kaikkien avulla, arvoisat yhteistyökumppanit, olemme saaneet kartoittaa tietämystämme elinkeinoelämästä, koulutuksista ja saaneet virkistyä monin tavoin arkisen aherruksen ohessa.

Myös yhteisiä matkoja on järjestetty. Mainitsen tässä joitakin. Suomen liikemiesten kauppaopiston, SLK:n, nykyisen Helsinki Business Schoolin taannoisen opinto-ohjaajan, Eila Fischerin opastamina matkasimme vuonna 2003 bussilla Pietariin, ja vuonna 2006 teimme hänen johdolla ikimuistoisen matkan Saksan viinialueille Moselin ja Reinin jokilaaksoon.

Teimme matkan myös Viroon ja Latviaan. Tällä matkalla yövyimme Pärnussa Villa Andropofissa, joka on nimetty Neuvostopoliitikko Juri Andropofin mukaan. Tässä paikassa neuvostojohto lomaili ja katseli suurelta yleisöltä kiellettyjä elokuvia. Neuvostoajojen elokuvateatteri oli jäänyt muhkeine sohvineen keskelle metsää muistuttamaan niistä ajoista, ja meille opinto-ohjaajille se oli tietysti kiinnostava tutustumiskohde.

Viimeisin Uudenmaan opinto-ohjaajien järjestämä matka vuonna 2016 suuntautui Brysseliin ja siellä tutustuttiin muun muassa Europarlamenttiin. Matkan johtajana toimi Uudenmaan opinto-ohjaajien nykyinen puheenjohtaja Anja Laaksonen.

Uudellamaalla on pidetty valtakunnallisia opinto-ohjaajien päiviä jo neljä kertaa. Ensimmäiset jo aiemmin mainitsemani opinto-ohjaajien päivät pidettiin Espoon Korpilammella 16.-17.2. 1980. Toisten valtakunnallisten koulutuspäivien teema oli, "Työnä kehittyvä ihminen", ja päivät pidettiin Espoon kulttuurikeskus Tapiolassa 26.-28. 1.1990. Päiville saapui Helsingistä oma opojuna, ja osallistujia näille päiville oli lähes 500.

Kolmannet valtakunnalliset päivät pidettiin vuonna 2000 Helsingin Katajanokalla Marina Congress Centerissä 4.-6.2. Päivien teema oli "Monien mahdollisuuksien maailma. Ohjaus 2000." Osallistujia oli lähes 360, ja perjantain opintokäyntien kohteita kymmenen aina Alkosta Oopperaan. Päivien logon suunnitteli Juhani Vuorisalmi, oppilaanohjaaja ja kuvanveistäjä.

Viimeisimmät Uudenmaan opinto-ohjaajien järjestämät valtakunnalliset päivät järjestettiin 3.-5.2.2011 Marina Congress Centerissä. Ohjelmassa esiintyivät muun muassa tulevaisuudentutkija Ilkka Halava, lastenpsykiatri Raisa Cacciatore, ja kirjailija, luennoitsija Tony Dunderfelt. Vierailukäyntikohteita olivat muun muassa Marimekko, Teak ja Taik, ja Musiikkitalon ja länsimetron silloiset työmaat.

NÄKYMIÄ TULEVAISUUTEEN

Korvaavatko robotit ja tekoäly opinto-ohjaajat? Voisi kuvitella, että jos tekoäly diagnosoi potilaan sairauden lääkäriä nopeammin, niin mikseipä tekoäly voisi kartoittaa opiskelijan tulevaisuudentoiveetkin opinto-ohjaajaa nopeammin. Toisaalta tulevaisuuden ammatteja ja töitä koskevissa tutkimuksissa juuri inhimilliseen vuorovaikutukseen keskittyvien ammattien ennustetaan säilyvän. Opiskelijan ja opinto-ohjaajan kahdenkeskinen keskustelu on varmasti kaikkein kiehtovin ja paras asia työssämme. Sen varmasti

jokainen meistä soisi säilyvän, eikä sitä varmasti helposti voi millään koneella korvata. Muutama viikko sitten yksi ohjaukseeni tullut opiskelija sanoi halunneensa aiemmin opettajaksi, mutta nyt kertoi muuttaneensa mielensä. Kun kysyin häneltä miksi, hän vastasi, että opetus on muuttunut liian digitaaliseksi.

lkuinen ongelma työssämme ovat liian suuret ohjattavien määrät. Vuosikymmeniä on yritetty laittaa kattoa ohjattavien määrälle per opinto-ohjaaja. Mihinkään sitoviin lakeihin tai asetuksiin tai edes ohjeisiin mitään lukumääriä ei ole saatu, mutta nyt ilokseni huomasin, että vihdoinkin ainakin opettajien ammattijärjestö, OAJ, oli kirjoittanut tavoitteekseen, että 200 ohjattavaa per opinto-ohjaaja? Myös profession epäilyä on, ammatillisella toisella asteella on tapahtunut heikennyksiä, ja korkeakoulujen opinto-ohjaus on kirjavaa. Uraohjausta on tullut korkeakouluihin ja Ohjaamoita on vakinaistettu kunnissa. Tärkeää olisi selkeä työnjako näiden kaikkien toimijoiden kesken.

Opinto-ohjaajia koulutetaan nykyisin paljon ja monessa eri koulutuspaikassa. Ovatko koulutusmäärät jo liian suuria? Löytyykö kaikille töitä? Koulutusmäärien suunnittelussa tulisi huomioida opinto-ohjaajien tarve. Sisältääkö koulutus riittävästi lähiopetusta, vai onko se enenevässä määrin verkko-opiskelua? Miten palkkaus hoituu, palkkausjärjestelmät ovat kirjavia, eikä palkkauksen epäkohtia ole hoidettu? Nämä ovat isoja opinto-ohjaukseen liittyviä ongelmia.

Työtämme arvostavat kaikki. Tutkimusten mukaan opinto-ohjaajat ovat työhönsä todella sitoutuneita ihmisiä. Työn imu on valtaisa. Ja haluttuhan tämä ammatti on. Sitä osoittavat suuret hakijamäärät koulutukseen. Joskus tuntuu opetusalan päättäjiä kuunnellessa, että kaikki koulutuspoliittiset ongelmat Suomen maassa voidaan ratkaista opinto-ohjausta kehittämällä. Opinto-ohjaajan nimike pitäisi suojata, nyt ohjaaja -nimikkeellä toimitaan hyvin erilaisissa tehtävissä.

Isoja opinto-ohjauksen yhteiskunnallisia kysymyksiä ovat esimerkiksi pystytäänkö opinto-ohjauksella vaikuttamaan koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen? Akateemisesti koulutetut tulevat edelleen akateemisesti koulutetuista perheistä, eli koulutus periytyy. Edelleen ammatit ja koulutukset jakautuvat Suomessa hyvin voimakkaasti sukupuolen mukaan. On selkeästi miesten ja naisten ammatteja, eikä tässä asiassa ole tapahtunut juuri muutosta vuosien myötä. Miten opinto-ohjauksella voitaisiin vaikuttaa tähän asiaan?

Uuden ammatin lanseeraaminen kestää kauan. Opinto-ohjaajan työhön haluttiin tietoisesti sen syntyvaiheessa mukaan opettajuutta, jotta se olisi helpompi istuttaa koulu yhteisöön ja opettajanhuoneisiin. Nykyisin voi sanoa, että opinto-ohjaajat ovat vakiintunut osa koulutusjärjestelmäämme ja opinto-ohjaus on tärkeä kansainvälinen vientituote koulutuksen alueella.

Uudenmaan opinto-ohjaajat täyttää 40 vuotta. Se on kunnioitettava ikä yhdistykselle. Yhdistystä ja toimintaa tarvitaan, sillä moni opinto-ohjaaja toimii työpaikallaan yksin. On välttämätöntä tavata kollegoja, koulutautua, tutustua yrityksiin, verkostoitua. Toivotan juhlivalle yhdistykselle mitä parhaimmat ja hehkuvimmat onnentoivotukset.

Maija Pasanen